

Akademik, professor emeritus, prof.dr. Vladimir Premec

RASKRŠĆE SVJETOVA – KUTIJA ŽIVOTA (i dio)

Sabahudin Hadžialić: „Raskršće svjetova – I dio KUTIJA ŽIVOTA“, Beograd, MostArt, 2013.

Govorim o Sabahudinu Hadžialiću – pjesniku, romanopiscu, uredniku, etc. zato što čovjeka njegova pogleda na svijet smatram kompletnim nasljeđem i baštinikom vrijednosti Bosne i Hercegovine, od pamtivjeka do danas.

Njegov roman *Kutija života* ima naročitu strukturu koju pisac paralelno razvija u tri sloja-tri toka svoje svijesti. Prvi sloj pripada autobiografskom kazivanju potankosti kojih se pisac sjeća, rekao bih toliko tankoćutno i razgovjetno bez namjera da nas optereti ali očigledno da nas privuče, treba priznati stilom velikog literate. To uspješno opisivanje memorabilia prema navlastitom kriteriju, čini se bez ostatka, postiže naročite efekte i budi znatiželju pa dovodi čitatelja u poziciju jednog daha. Što je nemoguće postići, jer se stvaraju višeslojne prepreke. Prva prepreka je drugi sloj ovog romanesknog djela koncentriran na povijest neretvanskih gusara. To je rekonstrukcija historijskih slika poetski mogućih, lančano povezanih osobnom stilistikom i ljepotom opisanog, jake koncentracije sabrane oko godine 1051. Da bi pisac bio siguran u to da se njegov čitalac snalazi u multiverzumu poslaganih činjenica on se poslužio tajnom bilješke pod tekstom ispisujući pod autobiografskim slijedom misli, ali i u drugom sloju koji će pisati u cijelom romanu kurzivom, ili italikom da ponovim precizno jezik računara kojim savršeno vlada Sabahudin Hadžialić koji me vraća jednoj priči na svoje prvo putovanje do Engleske gdje je u ljetnoj školi brusio znanje engleskog. Treba tim

povodom reći i to da je engleski jezik u Sabahudinovoj maniri postao katapult za prodor u svjetsku zbilju. Zbog toga brojnost fusnota predstavlja treći sloj ovog neobičnog teksta.

„Bosna i Hercegovina je poligon zadnjih namjera. Ne samo susjeda komšija njenih. Već i vlastitih vladara. Ovo napisah deceniju ranije, i objavih u časopisu za obrazovanje, nauku i kulturu MOST iz Mostara **„Nema nas više! Bošnjana dobrih...Budućnosti na ovim prostorima nikada i nije bilo. Ovdje su postojala samo intermezza između sivila ratova. Ne plači, profesore...moj dragi alter ego. Moglo je biti i gore. Mogli smo umrijeti jučer. I radujte se svakom novom danu jer ovdje su noći sve duže, a dani sve kraći. Oni ljudski.“** Ova skepsa i lament sa mjerom krasi svu naraciju Sabahudina Hadžialića i daje joj patinu bosanskohercegovačkog života bez prometejske stigme, ali pouzdano otkriva tajne veličine ovog trajanja. Na životnim raskršćima spoznajemo i ona koja se trajno pamte: „Majsko pero“ u Svetozarevu 1987.g. Učešće u finalu. Početak kraja čovjeka i kraj početka umjetnika. Pisca, možda.“ Tako je pisac i umjetnik Sabahudin zapisao uspomenu na jedan konkurs raspisan u gradu koji više ne postoji a njemu je dao legitimaciju budućeg građanina i velikog pisca. Naravno, nije riječ ni o kakvom poklonu, riječ je o priznanju za koje pouzdano tvrdim da vrijedi trajno. Ono je stigma koju Sabahudin Hadžialić časno nosi.

Kraj romana nalikuje misteriji. Kutija života je naziv jedne masonske lože u Parizu. Oživljava na naročiti način svijet srednjeg vijeka u 2035. godini koja se još nije dogodila, otkrivaju se tajne sudbe zemlje plemenite Bosne povezane sa francuskom aristokracijom, otkriva se prljava djelatnosti europskog podzemlja, čini se utemeljena u drevnim vremenima. Takova je naracija gospodina Hadžialića koji je želio do kraja ispuniti znatiželju čitatelja dajući mu taksativno IMENA I ROD, te MJESTO ŽIVLJENJA prikazano na modernoj geografskoj karti.